

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

ABD BAŞKANLIK SİSTEMİ

Hacı Dede Hakan KARAGÖZ

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Aralık, 2016
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

<u>Başlık</u>	<u>Sayfa</u>
1. ABD SİYASİ YAPISI.....	3
2. ABD BAŞKANLIK SİSTEMİ.....	4
3. ABD BAŞKANLARININ PROFİLİ.....	5
SONUÇ	7
KAYNAKÇA.....	7

1. ABD SİYASİ YAPISI

ABD, çoğulcu demokrasiye dayalı başkanlık sistemiyle yönetilen federal bir cumhuriyettir. Bu yapı içerisinde 50 Eyalet ve başkent Washington yer almaktadır. Bu sistemde kendi içlerinden bağımsız olan eyaletler, Anayasada tanımlanmıştır. Ülkede kuvvetler ayrılığı prensibi hakimdir.

ABD Başkanı, yürütmenin başı olarak Federal hükümetin politikalarını belirler ve yürütmesini sağlar. Buna ilave olarak Başkan, vergiler ve ticari konularda karar vermek ve tedbir almakla yetkilidir.

ABD Kongresi; Senato ve Temsilciler Meclisi olarak iki ayrı yasama biriminden oluşmaktadır. Senato, her eyaletten 2 üye olmak üzere 100 sandalyeden oluşur, 435 sandalyeli Temsilciler Meclisinin ise görev süresi 2 yıldır.

2. ABD BAŞKANLIK SİSTEMİ

ABD Başkanlarının görev süreleri 4 yıldır. Başkanlar olağanüstü durumlar haricinde görevden ayrılamaz. Başkanın istifası veya Kongre tarafından görevden alınması durumunda ise başkan yardımcısı Başkan olarak görev alır. Başkanlar en fazla 2 dönem görev yapmaktadır (Franklin Roosevelt bu kuralın istisnasıdır. 2. Dünya Savaşında 3 dönem başkanlık yapmıştır.)

Seçilen başkan, federal hükümetin başıdır ve silahlı kuvvetlerin Başkomutanlığını yapar. Başkan ayrıca, Kongreden gelen kanun tasarılarını onaylar/geri çevirir ve yine büyükelçi ve federal yargıçları atar.

Anayasaya göre başkan, Amerika'nın birliğini sembolize eder. Başkanlık kriterleri ise, 35 yaşında olmak, doğal Amerikan vatandaşı olmak ve en az 14 yıl ABD'de ikamet etmiş olma şartı aranır.

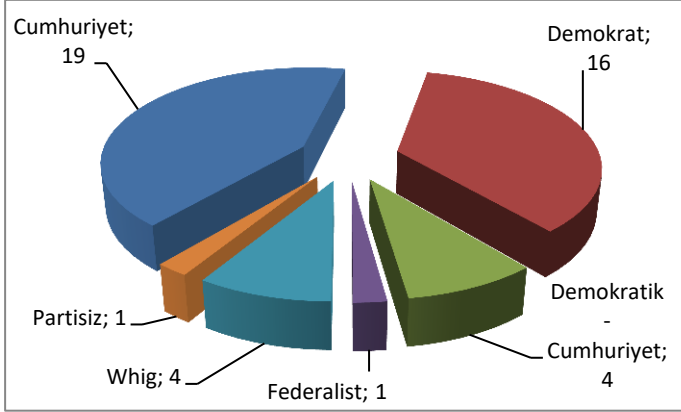
Seçim süreci 1 yıldan fazla sürmektedir. ABD'de birçok parti faaliyet göstermesine karşın sistem iki büyük parti üzerine kuruludur. Bu sistemde seçim kampanyaları çok önemlidir. Partiler devletten belirli oranda destek almasına karşılık kampanyalarını daha çok sponsor ve halktan bağışlarla yürütülür. Partilerin başkan aday adayları önce ön seçime girer. Bu seçimler de iki türdür. Bunlardan birisi eyalet düzeyinde halka açık, diğeri de yalnızca parti üyelerinin oy kullandığı seçimler şeklinde geçmektedir. Her iki partide de adaylar yaz öncesine kadar yapılan seçimlerle belirlenir. Bu seçimlerde seçilen adayla kongrenin onayı olmadan aday olamazlar.

Partiler, seçimlerde "Seçiciler Kurulu"nu oluşturur. Kasım ayının ilk Salı günü yapılan başkanlık seçimleri aslında bu seçiler kurulunda yer alan kişileri seçilmesidir. Bu seçimlerde ayrıca Temsilciler Meclisinin tamamı ile Senato'nun üçte biri yenilenir.

ABD Başkanlık seçimlerinde en fazla oyu alan aday değil, en fazla seçici kurul sayısı kazanan başkanlığı almaktadır. Bu kurul üyeleri, Aralık ayının ikinci çarşambasını takip eden ilk pazartesi günü eyaletlerdeki yerel kongre binalarına giderek Başkan ve yardımcısını seçmek üzere oy

kullanır. Seçici Kurulunun onayından sonra başkan 20 Ocak tarihinde yeminde ederek görevine başlar. 1933 yılına kadar 4 Martta yapılan yemin töreni, bu tarihten sonra 20 Ocak'a kaydırılmıştır.

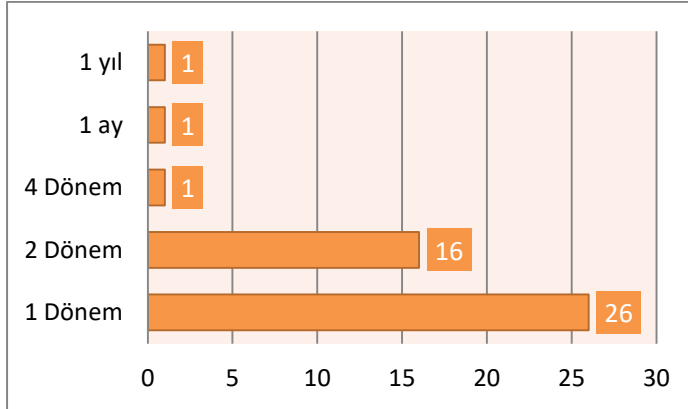
3. ABD BAŞKANLARININ PROFİLİ

45 ABD Başkanının;
%42'si Cumhuriyetçi Parti,
%36'sı ise Demokrat Parti

Ülkenin kuruluş yıllarında faal olan Whig Partisinden 4, Federalist Partiden ise 1 Başkan seçilmiştir.

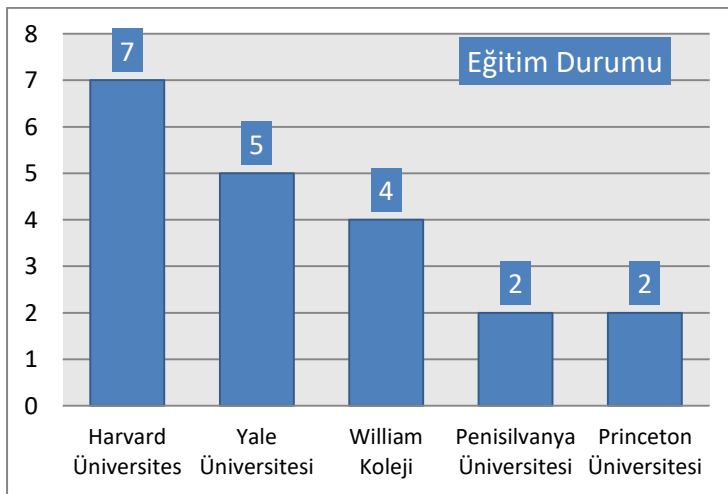
Partisiz olan tek başkan ise ABD'nin kurucusu George Washington'dur.

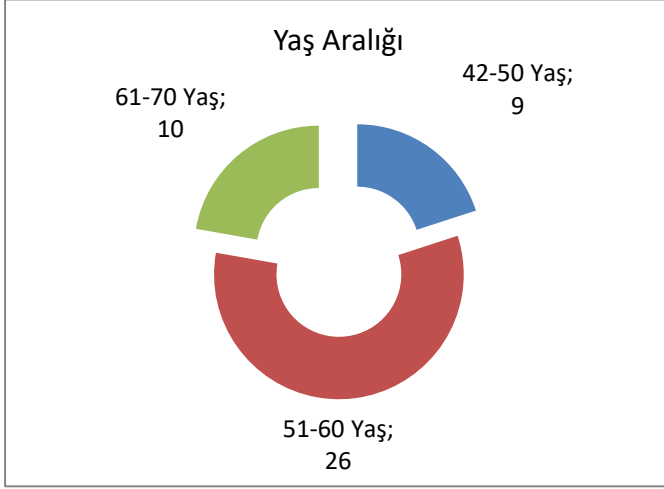
ABD başkanlarının 26'sı bir dönem, 16'sı ise 2 dönem başkanlık yapmıştır.

4 Dönem başkanlık yapan tek isim, 2. Dünya Savaşından dolayı Franklin D. Roosevelt olmuştur.

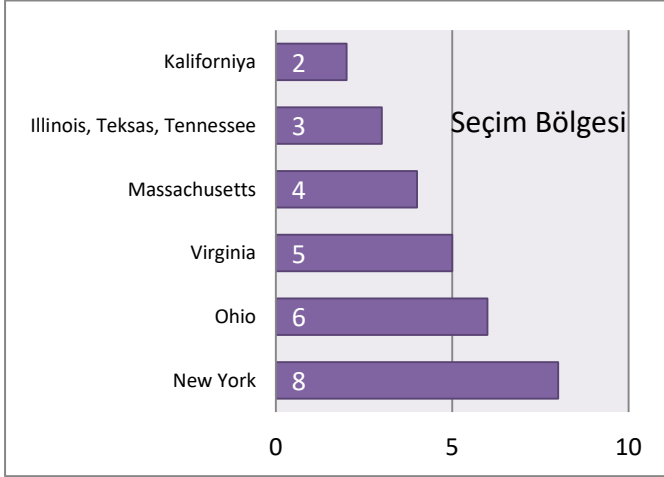
Başkanlardan 8'i görevi süresi içinde ölürken en kısa süren başkanlık ise seçildikten 1 ay sonra ölen William Harrison olmuştur.

Harvard Üniversitesi bünyesinde 7 ABD başkanı çıkarmıştır. Bunun ardından 5 Başkan sayısı ile Yale Üniversitesi ve 4 Başkan sayısı ile William Koleji gelmektedir.

ABD Başkanlarının yaş aralıklarına bakıldığında;
 %58'i 51-60 yaş aralığında,
 %22'si 61-70 yaş aralığında,
 %20'si ise 42-50 yaş aralığındadır.

ABD Başkanlarının seçildikleri bölgelere bakıldığında;

1. New York – 8 Başkan
2. Ohio – 6 Başkan
3. Virginia – 5 Başkan
4. Massachusetts – 4 Başkan

Sıralanmaktadır.

Mezhep	Başkan Sayısı
Episkopal (Anglikan Mezhebi)	10
Presbiteryen (Kalvin Mezhebi)	7
Metodist (Protestan Mezhebi), Üniteryen, Baptist (Protestan Mezhebi)	4'er
Hristiyan, Protestan, Quaker, İsanın Havarileri, Hollanda Reform Kilisesi (Protestan)	2'şer
Kongregasyonalist, Hristiyan Deist, İngiliz Kilisesi (Anglikan) İsa Kilisesi, Roma Katolik	1'er

Dini açıdan ABD Başkanlarının;
 %38'i bir Anglikan mezhebi olan
 Episkopal'e bağlıdır.
 %27'si Presbiteryen,
 %15'i Metodist, Üniteryen ve Baptist

SONUC

Amerikan tarihine bakıldığında seçilen başkanların %42'si Cumhuriyetçi Partiden %36'sı ise Demokrat Partiden seçilmiştir. ABD Başkanlarının görev süreleri dikkate alındığında 26 Başkan bir dönem, 16 başkan ise 2 dönem başkanlık yapmıştır. Bugüne kadar 8 başkan görev süresi içerisinde ölürken bu başkanların yerine başkan yardımcıları bir sonraki seçime kadar başkanlık görevini yürütmüştür. Bu bakımdan ABD'de Başkan kadar başkan yardımcısı da önemli bir konumda bulunmaktadır.

ABD Başkanlarının mezun olduğu okullar arasında Harvard Üniversitesi öne çıkmaktadır. Üniversite, Amerikan tarihinde bünyesinden 7 ABD Başkanı çıkarmıştır. İkinci sırada ise bünyesinden çıkardığı 5 başkan sayısı ile Yale üniversitesi gelmektedir.

Şimdiye kadar gelen ABD Başkanlarının yaş ortalamasına bakıldığında; ağırlık 51-60 yaş arası gruptadır. 45 ABD Başkanının %58'i 51-60 yaş aralığında bulunmaktadır. Yeni seçilen Donald Trump'ta 70 yaşında olup ortalamaya göre ileri bir yaşta olduğu görülmektedir.

ABD Eyaletleri arasında seçim bölgesi olması bakımından en fazla Başkanın çıktığı bölge New York olarak geçmektedir. ABD tarihinde New York Eyaleti bünyesinde 8 başkan çıkarırken bunu 6 başkan sayısı ile Ohio Eyaleti ve 5 başkan sayısı ile Virginia eyaleti izlemektedir.

ABD ekonomisi, dünya ekonomisini etkileme gücüne sahip olması nedeniyle dünyada belirleyici bir konumdadır. ABD'nin siyasi yapısı başkanlık sistemine dayanmaktadır. Başkanlık, her dört yılda bir Kasım ayının ilk pazartesi takip eden ikinci Salı günü yapılmaktadır. 8 Kasım 2016'da yapılan seçimlerde Hillary Clinton ile Donald Trump arasında geçen seçim yarışında Trump ipi göğüsleyerek ABD'nin 45. Başkanı seçilmiştir.

Trump'ın seçim süresince izlediği söylemler birçok kişi tarafından endişeyle karşılanmaktadır. Uzmanlara göre Trump'ın seçim vaatleri arasında yer alan Çin mallarına ekstra vergi getirilmesi, Meksika duvarına duvar örülmesi, sert göçmen politikası ve gelir ve kurumlar vergisinin düşürülmesi konularının ABD ekonomisinin yavaşlama endişesi yaşanıyor.

KAYNAKÇA

<http://www.turkishny.com/news/abdde-baskanlik-sistemi-nasil-isliyor>

<http://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/dislliskiler/ulkeler/ulke-detay/ABD>

<http://www.mfa.gov.tr/amerika-birlesik-devletleri-ekonomisi.tr.mfa>

<http://us-presidents.insidegov.com/>